

Виховна година: «Ти і твоя сім'я»

Мета: Поглибити знання дітей про сім'ю, про основні обов'язки членів сім'ї — кожен член великої родини має дбати про красу, чесність і порядність свого роду. Виховувати шанобливе ставлення до старших членів сім'ї.

Обладнання: тематичні малюнки (родин), мікрофон,

Хід виховної години

1. Вправа «Мікрофон».

— Що означає слово сім'я?

Сім'я — група близьких родичів (чоловік, дружина, батьки, діти та інші, що живуть разом).

Учитель читає вірш Н. Чемериса «Що таке сім'я».

Розкажу вам, друзі, я,

Що таке моя сім'я.

Разом дружно проживаєм

І пісні про це співаєм.

Люба матінка моя,—

Як пишаюсь нею я!

В неї руки золоті,

Серцем кожного зігріє.

Тато сильний і завзятий —

Він господар в нашій хаті.

Все майструє, все ладнає,

Бо до всього хист він має.

Дід і бабця у пошані —

Вони праці ветерани.

Всіх онуків міцно люблять

І, як пташенят, голублять.

Є у мене ще й брати —

Кращих в світі не знайти.

Ось і вийшло: всіх сім «я»,

Знайте, це і є сім'я.

2. Мозковий штурм.

— Навіщо людині сім'я?

3. Короткі розповіді дітей про їхні сім'ї. (разом з фото)

Діти називають ім'я та по батькові батьків, дідуся, бабусі, місце роботи, ким працюють.

— У кого ще живі прабабусі і прадідусі? Назвіть їх.

— Народне прислів'я говорить: «Хто не знав змалку діда, той добра не звідав».

4. Розповідь учителя.

Мати і батько, бабуся й дідусь — найрідніші і найближчі кожному з нас люди. Від батьків ми одержуємо життя. Вони вчать нас людських правил, оживляють наш розум, вкладають у наші уста добрі слова. Так є, так і було в Україні завжди. Слово батьків або старших у родині було законом для молодших. Вони вже змалку мали свої обов'язки, вчилися різної роботи, посилено працювали. Дівчатка переймали науку від матері та бабці — вчилися прясти, вишивати, ткати, розписувати писанки, шити одяг, давати лад у хаті. Хлопчики навчалися чоловічого ремесла від батька чи діда. Наприклад, колись було заведено, що дівчинка 7—10 років могла вже вишити собі сорочку. Дітей брали з собою на сінокіс, на жнива, по гриби, по ягоди, на ярмарок, у гості. Діти у сім'ї завжди були зайняті. Старші бавили менших братиків і сестричок, змалку пасли худобу. Старші розповідали меншим багато казок, легенд про історичні події. Так, розповіді діда Івана про Коліївщину, про гайдамаків, відвідування з дідом Холодного Яру, де гайдамаки освячували ножі, дали Т. Шевченку тему «Гайдамаків» та інших історичних творів. Дітей любили, але завжди ставилися до них вимогливо, дозволяли далеко не все, за провини часом карали. Існували певні правила

поведінки для дітей. Сьогодні життя інше. Але ніхто не заперечує, що найбільше виховує дитину сім'я.

5. Бесіда про основні обов'язки в сім'ї.

- Хто впізнав себе у поведінці Вітька?
- Кожен член сім'ї має свої обов'язки, своє заняття вдома. Назвіть, які ваші обов'язки в сім'ї.
- Як розподіляються обов'язки між іншими членами вашої сім'ї?
- Чи оглядаєте ви квартиру маминими очима? Чи помічаєте речі, які лежать не на своєму місці?
- Чи бувають випадки, коли батьки зайняті, а ви заважаєте?

6. Розповідь учителя про пошану до батьків.

«Шануймо наших батьків!» — так велить Біблія. Майже три з половиною тисячі років тому на кам'яних таблицях, які отримав пророк Мойсей від Бога на горі Сінай, були вирізьблені слова: «Шануй батька твого і матір твою, щоб добре було тобі та щоб довголітнім був ти на землі».

Шанування батьків — один із найсвятіших обов'язків людини і неоплатних боргів дітей. Батьки вас ростять, виховують, учать добра, пестять, люблять. І як же не відплатити їм пошаною, любов'ю, ласкою і допомогою?

Кому не доводилося бачити, якою радістю спалахують старечі очі, коли онук чи онука скаже: «Дороженька моя бабусю». А якщо вони не відчують уваги, піклування, їм здається, що вони є тягарем, чимось зайвим, непотрібним для своїх дітей, онуків. Наші батьки — це мама і тато, а батьки наших батьків — дідусь і бабуся.

Тільки вони нічого не пожаліють для своєї дитини, це вони у хвилину небезпеки ніколи не згадають про себе, все віддадуть для того, щоб захистити свою дитину, не зупиняться ні перед якими труднощами, щоб жилося їм краще. Їхня любов не знає кордонів страху, сумнівів, розрахунків. Вони тяжко страждають, якщо їхніх дітей спіткало лихо, і розцвітають, стають молодшими, веселішими, сильнішими, коли бачать, що їхні діти вирости порядними людьми.

Батьки — захист і притулок для дитини. Все-все, що є в нас найкращого, все від них — рідненьких.

7. Робота з прислів'ями.

Шануй батька й неньку, буде тобі скрізь гладенько.

Яке дерево, такі в нього й квіточки, які батьки, такі й діточки.

Який кущ, така й калина; яка мати, така й дитина.

Яка сім'я, такий і я.

Який дуб, такий тин; який батько, такий син.

Мати одною рукою б'є, а другою гладить.

Материн гнів, як весняний сніг: рясно впаде, та скоро розтане.

Нема цвіту білішого, як цвіт на калині, нема в світі ріднішого, як мати дитині.

На сонці добре сидіти, а коло мами добре жити.

Добре й батькам, як дитина в славі.

8. Читання легенди учителем.

Легенда про батьків

Трапилося це дуже давно. На нашу землю прийшла біда: напали страшні засухи, суховії зачастили, чорний мор пробіг, що вже й жити було нічим. І захвилювалась молодь усіх племен: навіщо нам старці? Не сіють, не жнуть, не полюють, останнє мусимо відбирати від малих дітей і їм давати! Вирішили всіх до Зміїного урвища покидати, хай умирають там! Повивозили, повиносили

своїх бабусь і дідусів. Та в родинах достатку більше не стало, порядку не додалося, щастя не з'явилося...

А ось у великій родині Добряченків старший син Мирослав так жалів свого батька, так любив його, що не зміг покинути напризволяще без допомоги. Він сховав тата в печері, і носив йому їсти-пити, доглядав його рани. Одного разу, коли син розповів, що знову недорід і хліба не зберуть навіть на насіння, старий батько порадив: «Мирославе, навчи своїх односельців встати до сходу сонця і вийти в поле, поки роса не збита, і побачать люди стежинки — то миші до своїх сховищ шляхи проклали. Пройдіть ними, і в кожному сховищі по пуду-два зерна знайдете». Так і зробили племена і не вимерли з голоду. Мирославів батько якось сказав синові:

— Відчуваю, любий, насувається ще одна засуха, така, якої до того не було в наших краях. Порадь людям прорити каналу від ріки до Крутої балки і

наповнити її водою. Так він врятував молодь свого племені, сусідські племена.

А люди думали, що то Мирослав такий мудрий. І признався тоді юнак, що його мудрість була лише в тім, щоб урятувати батька від смерті. Захвилювалися всі, адже в кожній сім'ї були страчені діди й прадіди, мудрі старожили. І тоді принесли Мирославового батька на руках, і поклонилися йому вдячно, і зробили старшим над усіма племенами. Відтоді у племенах слов'янських народів із повагою ставилися до мудрих старців, і ні в кого не підводилася рука на своїх батьків.

— Чого вчить нас ця легенда?

«Три біди є у людини — смерть, старість і погані діти», — говорить українська мудрість. Старість неминуча, смерть невблаганна — перед нею не можна зачинити двері свого дому, а від поганих дітей можна дім зберегти, як від вогню. І це залежить не тільки від батьків, а й від самих дітей. Тож завжди намагайтеся бути слухняними і вихованими, турбуйтеся про своїх батьків і не завдавайте їм прикрощів.